

Impressieverslag expertmeeting zorgverslimming van de commissie Mens & Samenleving d.d. 2 november 2015

- Verslag door:** Geertjan Benus (in opdracht van de griffie, eindredactie vóór aanbieding van het verslag aan de griffie).
- Datum verslag:** 4 november 2015
- Inleiders:** Marco Redeman (zelfstandig procesmanager), Wilhelmiën Looymans (Zorgwacht), Mikkie Schmitz (Initiatiefnemer 10-stratenplan), Aagje aan de Stegge (Regiomanager Utrecht, Kindcentrum Reinaerde), Henriëtte Toersche (Manager Kind en Jeugd, kindcentrum Reinaerde).
- Organisatie:** Anne-Marijke Podt (raadslid D66), Judith Tielen (raadslid VVD), Marlene de Regt (raadslid GroenLinks), Marloes Metaal (raadslid CDA).
- Aanwezig:
Van de raad: Erwin Derks (PvdA), Floris Valkenburg (Fractiemedewerker Student & Starter), Jeanice Boerland (stagiaire D66), Edwin Derks (fractiemedewerker D66), Hans Stahl (Stadsbelang Utrecht).
- Van het college: De wethouders Margriet Jongerius en Victor Everhardt.
Het werkveld: José Manshanden (Themadirecteur gemeente Utrecht, Jan Nico Wigboldus (beleidsadviseur Team Jeugd, zorg en Veilig), Jos Berkers (Buurtcoöperatie Wederzijds), Hanny Jansen (manager Werk gemeente Utrecht), Wilma Prins (Beleidsadviseur MO), Wout van Leeuwen (manager Meedoen naar Vermogen), Victor Everhardt (wethouder), Ina Massop (Wijkregisseur Leidsche Rijn, gemeente Utrecht), Marij Vulto (Vulto Onderzoek en Advies), Theo den Hertog (DOENJA Dienstverlening, directeur bestuurder), Evelien Roos (Abrona, accountbeheerder MO), Thom van de Pol (Regiomanager Utrecht Stad-Zeist bij Careyn), Niek Dijkmans (Vrijwilligerscentrale), Mariska van Keulen (Ouderensoos en de goeie burencub), José Jeltens (gemeente Utrecht), Han de Jong (coördinatie), Marieke van der Steen (strategisch Meedoen naar Vermogen, gemeente Utrecht), Derek de Beurs (Nivel), Petra Hoogstraaten (Altijd iemand in de buurt), Sukying Wu ([Dus Collectief](#)), Neely Smid (Sociaal Makelaar bij Wijk en Co), Jeroen Blokland (AxionContinu), Robbert Maas (Discoversoon), Gatra Peshtaz ([Gezondheidszorg](#)), Malika Ennahachi (Uw Thuis), Salima Bouziki (Uw Thuis), Jelle de Boer (Wijk & Co), Marianne van der Horst (Senior beleidsadviseur gemeente Utrecht), Marie José Meulenbelt (Karakter Kunst & Co), Pim van Heijst (senior onderzoeker, Hogeschool Utrecht), Marjon van der Leer (gemeente Utrecht, strategisch adviseur Maatschappelijke initiatieven), Johan Pols (Sociaal makelaar, Vooruit Utrecht), Carla Vleeschhouwer (Sociaal Makelaar, Vooruit, Hart voor Zuidoost), Reilif Bonse (Sociaal makelaar, Wijk & Co), Lot Thijs (Sociaal Makelaar, Vooruit, Hart voor Zuidoost), Dineke Ruitenbergh (Doenja Dienstverlening, manager), Yvonne Landaal (Doenja Dienstverlening), Yvonne Pouw (Zorgwacht, manager Zorg Thuis), Jolanda van den Berg (Sociaal makelaar, Welzaam), Antoniek Vermeulen (Gemeente Utrecht, senior projectleider), Jeanet Peters (Sociaal Makelaar, Vooruit, hart voor Zuidoost), Nelleke Wuurman (Bewonersplatform Overvecht, Cosbo), Claudia de Nijs (De Wilg, Gedragkundige), Ad Tourné (Bewonersplatform Overvecht), Ed Lasseur (Sociaal makelaar, Me'kaar), Roos Rugenbrink (Sociaal makelaar, Me'kaar), Augusta Noorlander (Lister, Locatiehoofd Leidsche Rijn West), Linda van Borssum (Altrecht Aventurijn, projectmanager Jeugd), Cris Bergmans (Lister, coördinator Werk en Activering), Irene Amsing (Buurtteam Overvecht de Gagel), Petra Mastwijk (Buurtteam Overvecht de Gagel).

Het Programma

- 14.00 - 14.10 uur: Opening door Anne-Marijke Podt namens de gemeenteraad
14.10 - 14.30 uur: Inleiding I, Slimmer zorgen in Utrecht?, door Marco Redeman
14.30 - 14.50 uur: Inleiding II, Slim combineren werk en zorg, door Wilhelmiën Looymans
14.50 - 15.00 uur: Pauze (koffie/thee aan de Thematafels)
15.00 - 16.00 uur: De Thematafels

16.00 uur - 16.30 uur: Plenaire bespreking van wat aan de Thematafels aan de orde kwam.
16.45 uur: Afronding.

Opening

Anne-Marijke Podt opent de expertmeeting om 14.00 uur. Zij stelt zichzelf voor en heet iedereen van harte welkom. De expertmeeting is voor en door raadsleden georganiseerd. Het bijzondere van deze ontmoeting is dat het vandaag gaat om de verbanden tussen de experts onderling. De organisatoren hopen hiermee een bijdrage te leveren aan nieuwe onderlinge verbanden.

Het is de bedoeling dat de raadsleden vandaag niet veel inbreng zullen leveren. Zij stelt de aanwezige raads- en fractieleden in de gelegenheid zich voor te stellen. Zij schetst het programma en informeert haar gehoor over enkele organisatorische zaken.

Slimmer zorgen in Utrecht

Presentatie Marco Redeman (zelfstandig procesmanager bij Zorgverslimming)

Marco maakt het onderscheid tussen zijn organisatie en de naam van deze expertmeeting. In zijn presentatie bedoelt hij met zorgverslimming [de fluide netwerkororganisatie](#), de mensen die bezig zijn met de verslimming in de zorg. Hij is met zijn organisatie betrokken bij de zorgverslimming in Leidsche Rijn en Vleuten De Meern. Het gaat hem om een netwerk waarin mensen elkaar herkennen in het willen vernieuwen van de zorg en welzijn en waarin zij de samenwerking zoeken.

Als voorbeelden van verslimming in de zorg geeft hij de zwemles voor meervoudig gehandicapten. Het is mogelijk die lessen te geven in groepen van maximaal vier a vijf deelnemers. Wanneer de organisatie daarop gericht is, kunnen de kosten al minimaal door vieren gedeeld worden. Bovendien noemt hij tilcursussen voor mantelzorgers als een voorbeeld van verslimming. Veel kosten zijn daarmee te voorkomen. Ook zijn kosten te voorkomen wanneer een ziekenhuis ervoor zorgt meerdere telefoonopladers ter beschikking te stellen voor begeleiders van de patiënten.

De groep verslimmers bestaat uit initiatiefnemers die niet wachten op de traditionele zorg. Uit de groep initiatiefnemers kwam het zorgverslimmingsplatform Leidsche Rijn voort. Momenteel bestaat de coalitie van zorgaanbieders en zorgvragers. Iedereen kan daaraan meedoen, van zorgverleners tot aan ondernemers, van mantelzorgers tot burens. Het gaat de verslimmers er om de zorg slimmer, humaner, leuker, goedkoper, moderner, duurzamer en kostenbestendiger te maken. De deelnemers vinden elkaar daarin.

Voor zorgverslimming gelden drie criteria: (1) Is het gericht op samenwerking en niet op concurrentie? (2) Is het gericht op verslimming? De vraag is of de deelnemers ook daadwerkelijk zien dat de wereld aan het veranderen is en of zij bereid zijn zich aan te passen aan de veranderende wereld. Durven de deelnemers dat aan? (3) Is het gericht op de zorggebruiker? Het op orde brengen van de balans van de grote zorgaanbieder, hoort niet tot het aandachtsgebied van de zorgverslimmers.

De organisatie komt tot stand vanuit bewoners. De bewoners richtten een coöperatie op. Tot die organisatie horen ook ZZP-ers die tijd hebben vrijgemaakt om hun bijdrage vrijwillig te leveren vanuit het vertrouwen dat dit uiteindelijk opdrachten gaat opleveren. Ook zijn hierbij mensen met een uitkering betrokken, bijvoorbeeld omdat ze werkloos zijn of arbeidsongeschikt. Ook zijn hierbij mantelzorgers betrokken en mensen met niet aangeboren hersenletsel, een jurist, een stedenbouwkundige, een tektschrijver, iemand met jarenlange ervaring in de jeugdgezondheidszorg, iemand die langdurig bejaarden heeft verzorgd. Het gaat om een rijke schakering van mensen die niet noodzakelijkerwijs uit de zorg komen maar die een gezamenlijk draagvlak vinden. De organisatie blijft altijd binnen de regels, altijd binnen de wet en werkt uiteindelijk toe naar een wettelijke inbedding van haar activiteiten.

Participeren is het nieuwe solliciteren. De deelnemers doen mee aan deze beweging omdat zij hierin geloven en omdat het uiteindelijk wel de zorgorganisatie gaat worden. In dat opzicht is het van belang aan boord te zijn wanneer die organisatie zich vormt. Dit heeft ook te maken met de arbeidsmarkt. Van belang is te beseffen dat heel veel mensen niet mee mogen doen omdat ze in een uitkeringssituatie zitten. Het gaat daarbij om verdringing op de arbeidsmarkt. Mensen hebben dan vaak te maken met sollicitatieplicht.

Naast het kernteam, bestaat een groep organisaties die vanaf het begin zijn aangeschoven omdat ze iets herkennen, of omdat ze dit project interessant vinden. De initiatiefnemers hebben tot nu toe bijgedragen aan de opstart. Samen met de gemeente zijn ze gaan meedoen met dit traject. In de tweede bijeenkomst draaiden ze het experiment om. Wanneer zij dan toch nog een laboratorium zijn, willen zij in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern op het gebied van zorg en welzijn de nieuwe regels testen. Zij vormen nu het Research- and Developmentteam van de gemeente Utrecht. Hij nodigt de gemeente uit eens een kijkje te komen nemen en met de initiatiefnemers na te gaan wat zij in dit laboratorium kan doen.

De meeste deelnemers wonen en leven in Leidsche Rijn. Zij komen elkaar tegen op schoolpleinen, bij de ondernemersvereniging, op de markt. Zij zien mensen door hun hoeven zakken voordat die bij de Buurteams komen, voordat die bij de huisarts komen. Dat maakt dat deze groep zorgverslimmers, verbinders, het team, andere informatie ophaalt dan traditionele zorgverlener die binnen zijn eigen structuren opereert. De mensen zijn

Impressieverslag expertmeeting zorgverslimming van de commissie Mens & Samenleving d.d. 2 november 2015

in het team zorgverslimming het belangrijkste. De deelnemers lopen tegen heel veel zaken aan waarvan zij zeggen dat het anders georganiseerd kan worden.

De gemeente was vanaf het begin betrokken. In de tussenliggende tijd is ook Economische Zaken hierbij betrokken. Contacten bestaan met een ambtenaar van werkgelegenheid, van Werk & Inkomen van Volksgezondheid, van Maatschappelijke Ontwikkeling. Die contacten bestaan omdat de activiteiten van de zorgverslimmers alle beleidsvelden raakt. Zorgverslimming staat in geen enkel programma en in geen enkele begroting. De vraag is waar en hoe de groep is in te delen. Het antwoord op die vraag wordt nog steeds gezocht. De betrokkenen komen daar steeds verder mee. Een belangrijke stap daarin is de verbindingsbeschikking waarmee de zorgverslimmers hun eerste subsidie binnenhaalden voor de ondersteuning van mantelzorgers. Zij kregen budget voor het organiseren van bijeenkomsten en voor het maken van een overzicht van wat er allemaal aan activiteiten bestaan voor mantelzorgers. Daarmee beschouwen de zorgverslimmers zichzelf als een erkende zorgaanbieder.

Een belangrijk onderdeel van zorgverslimming is de verandering van het speelveld. Het speelveld was altijd heel duidelijk: de overheid die bedenkt welke soort zorg nodig is. En de markt mag die zorg dan aanbieden. Burgers worden nu uitgenodigd ook iets te gaan doen binnen het kader van de bestaande spelregels. De betrokken burgers stellen een andere structuur tegenover de bestaande met snel inzetbare kennis van betrokkenen en met opgebouwd vertrouwen in elkaar. Op die manier is een nieuw speelveld aan het ontstaan. Zorgverslimming is mede de maker van dat speelveld. Zorgverslimming wordt langzamerhand een volwaardige derde partij binnen het bestaande speelveld. Dit doet het team niet alleen. Het team werkt samen met platform 31 en met het ministerie van Binnenlandse Zaken. Alle betrokkenen richtten samen de coöperatieve zorgvereniging op om gezamenlijk het speelveld te verkennen, ook als gesprekspartner van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Iedereen met gedachten over dat de zorg slimmer kan, mag hieraan meedoen.

Het team blijft activiteiten ondersteunen, initiatieven ophalen en verder helpen, zowel op straatniveau als op het niveau van het speelveld en op het niveau van alles wat daar tussenin zit. De betrokkenen kijken ook naar een alternatief beloningssysteem omdat zij te maken hebben met economische waarde. Die economische waarde is niet altijd in euro's uit te drukken. Wanneer zaken niet mogen, gaan de zorgverslimmers na of het op een andere manier wel mag.

Wanneer zijn team alle zorgaanbieders, zorgvragers uit Leidsche Rijn en Vleuten de Meern bij elkaar heeft gebracht, kan het team zijn activiteit economisch waarmaken. Dat is interessant voor de zorgverzekeraar. Het team is daarom ook in gesprek met de zorgverzekeraars.

Wanneer minder winkels gerealiseerd kunnen worden in Leidsche Rijn Centrum is het de bedoeling om ruimte te maken voor activiteiten waaraan wel behoefte bestaat, ook na 2020. Één van die behoeften die er zeker zal zijn is de zorg. Daarover is het team in gesprek met lokale initiatiefnemers, met grote zorgaanbieders in het land die woon-zorgcomplexen bouwen met directeurs van vastgoedontwikkeling gericht op de organisatie van de zorg in Leidsche Rijn.

Marco Redeman noemt de mantelapp. Dit betreft een whatsapp groep rondom mensen die mantelzorg krijgen. Die groep functioneert op basis van een minimum inzet aan spelregels. Regels die wel nodig zijn hebben te maken met bijvoorbeeld dat mensen ook van elkaar af moeten kunnen wanneer zij elkaar niet interessant vinden. Het moet ook duidelijk zijn wat zij elkaar wel of niet kunnen vragen.

Bovendien noemt Marco de website www.HoiUtrecht.nl. Deze website is mede mogelijk gemaakt door zorgverslimming. Op die site staan en komen positieve verhalen van Utrechters met een ziekte of een belemmering. De website ontving inmiddels subsidie van de gemeente voor de uitbouw ervan in de komende tijd.

Ten derde noemt Marco het Zorgondernemershuis. Elke week kiest het team domicilie op een andere plek in Leidsche Rijn/Vleuten-De Meern. Daarbij gaat het er om zzp-ers een stapje verder te helpen en te koppelen aan belangrijke professionals om ook aan fundraising te doen voor belangrijke projecten of op een andere manier te kijken naar hoe nog meer slimme ideeën verder te brengen zijn zoals al op de schoolpleinen, bij verenigingen en in netwerkborrels gebeurt, maar nu gestructureerd.

Vervolgens nodigt hij de gemeente uit te komen tot:

- (1) Partnerschap
- (2) Pilot Werk en Inkomen

Ad (1) Marco Redeman spreekt momenteel met veel ambtenaren. Onderwerp van gesprek is dan hoe projecten op een andere manier aan te pakken. Zij vertrekken vanuit de inhoud. Het gaat daarbij om het toekomstbestendig maken van zorg en welzijn. Betrokkenen kijken vanuit verschillende invalshoeken naar wat organisaties kunnen inbrengen. Zij gaan na wat zij als partners op tafel kunnen leggen en wat nodig is om uiteindelijk hun overeenkomst te kunnen ondertekenen.

Ad (2) De arbeidsmarkt voor zorg en welzijn komt niet uit zichzelf goed. Marco ziet mensen om zich heen die zorg nodig hebben en hij ziet mensen die zorg willen bieden maar dat niet mogen omdat zij bijvoorbeeld in een uitkeringssituatie zitten of omdat zij op een andere manier beperkt zijn in hun handelen. Hij vroeg Binnenlandse

Impressieverslag expertmeeting zorgverslimming van de commissie Mens & Samenleving d.d. 2 november 2015

Zaken om op 1 december deze casus in te brengen: wat is er op de arbeidsmarkt aan de hand en hoe is het op te lossen? Het liefst doet hij de pilot samen met de gemeente. De vraag is wat hierbij past. Het basisinkomen?

Slim combineren van werk en zorg

Presentatie Willemien Looymans (Zorgwacht)

Willemien is nu 8 jaar bezig met zorgverslimming. Zij leerde Marco Redeman kennen via deze expertmeeting. Zij is blij met de uitnodiging een presentatie te houden over de [Vakschool Zorgwacht](#). De vakschool heeft een vestiging in Utrecht en nu ook in Eindhoven en lost al veel op als het gaat om vraagstellingen op het gebied van de pilot Werk & Inkomen. Momenteel voert de vakschool ook gesprekken in Den Haag.

In 2009 is zij gestart met de opleiding van vrouwen in de bijstand tot Helpende in de Zorg en Welzijn, een BBL-traject. De vakschool kon cliënten in de wijk met een hulpvraag een kostenloze ondersteuning bieden als het ging om persoonlijke verzorging en welzijnstaken.

De vakschool kon de samenwerking verslimmen, nu nog meer in het kader van de transitie en participatie. Vanaf 2014 kon de organisatie formele zorg geven en nu ook informele ondersteuning. Het gaat hierbij om verslimming, aanpassen en om het richten van de zorg op de gebruiker. Zorgwacht kon kandidaten detacheren bij grote zorgaanbieders voor huishoudelijke ondersteuning, zij deden een welzijnsstage bij onder [meer Rosendael](#) en [stichting Rijnhoven](#). 52% van de kandidaten vond een baan van meer dan 12 uur in de week.

21 september is opnieuw gestart met de pilot Werk & Inkomen waarbij de kandidaten hun uitkering konden behouden. Zij maakt gebruik van een ambassadeur. Zij heeft die ook nodig. Het gaat dan om de weg te vinden in een wirwar van regels. Ook Nuggers zijn gestart in de opleiding.

Afspraken zijn gemaakt met Werk & Inkomen zodat kandidaten met behoud van hun uitkering stage mogen lopen. Voor vrouwen met een WW-uitkering is een aantal gesprekken gevoerd met het UWV. Deze kandidaten kregen vrijstelling van hun sollicitatieplicht. Een opleiding vergt veel tijd energie.

Het gaat in totaal om 20 kandidaten in de wijk. Ze zijn werkzaam bij ouderen in de wijk met een hulpvraag.

Leerlingen zijn zo op jaarbasis 14000 uur in te zetten.

Voor de Vakschool is de gemeente Utrecht als opdrachtgever belangrijk voor de zorgverslimming. De vakschool neemt in overweging een coöperatie in de wijk op te richten. De Vakschool zoekt ook naar samenwerking met de zorgverzekeraars.

De wijkverpleegkundige is een belangrijke pijler in de opzet die de Vakschool voorstaat. Er zijn wijkverpleegkundigen die huisbezoeken afleggen. Die verpleegkundige kan heel nauw samenwerken in de zorgverslimming in de wijken. Dat is een mooie uitdaging voor het komende jaar.

Obstakels in het werk van de vakschool zijn de sollicitatieplicht en de financiering. De vraag is hoe die financiering te borgen. Zij investeert momenteel als ondernemer in dit concept. Zij is ervan overtuigd dat het goed is om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen voor mannen en vrouwen met een dergelijke afstand. Thuis zitten heeft geen zin. Te zien is ook wat het opbrengt wanneer deze mensen in een groep functioneren.

Zij maakt voor twee groepen leerlingen gebruik van het LEF; het Lokaal Economisch Fonds. De kosten zijn nog geen 5000 euro per leerling. De leerlingen zitten een jaar lang op school. Dit zijn de toekomstige mantelzorgers over wie Marco Redeman sprak.

Haar leerlingen leren transfers maken. Zij kunnen van toegevoegde waarde zijn in het kader van de zorgverslimming. Zij kunnen ook doorstromen naar niveau 3. Een aantal kandidaten is bij zorgaanbieders de BBL-opleiding gaan volgen en heeft een diploma gehaald.

Zij schetst haar ervaringen in Nederland met het krijgen van een Participatieplaats/werkervaringsplaats.

De vakschool doet ook zaken met het MBO Utrecht. De opleiding zal wijzigen. Wanneer de kandidaten hun diploma behalen, kunnen zij niet alleen in de zorg werken maar kunnen zij ook in het facilitaire werkveld aan de slag, zoals in ziekenhuizen. Ze kunnen ook aan de slag als gastouder.

Aan de andere kant heeft de vakschool te maken met de vraag op welke wijze aan cliënten te komen. De Vakschool plaatste een advertentie en het loopt momenteel storm. Enorm veel aanvragen worden ontvangen van Buurteams. Op dit moment heeft de organisatie 130/140 cliënten waar de leerlingen thuis komen.

Enorm veel vraag is naar maaltijdbereiding. Ouderen nemen vaak de moeite niet meer om uit huis te gaan en boodschappen te doen voor een warme maaltijd. De leerlingen bereiden nu drie keer per week een maaltijd voor hun cliënten.

Het is haar organisatie ook gebleken dat veel van haar cliënten moeite hebben om een aanvraag in te dienen bij de Vrijwilligerscentrale. De afstand en het leggen van contacten spelen daarbij een cruciale rol. Het sociale netwerk van de cliënten is heel klein. Buren kunnen niet continu ondersteuning bieden. Zij hebben hun eigen leven.

Zij kijkt verwachtingsvol naar de toekomst als het gaat om de rol die zij speelt in de zorgverslimming.

De thematafel: Slimmer aan de slag met ouderen

Voorzitter Judith Tielen.

Verslaglegger: Geertjan Benus

Aanwezig onder meer: Ivonne Landaal, Reilif Bonse, Neeltje Smit, Hans Stahl, Fred Dekkers, Erwin Derks, Petra Hoogstraaten, Ad Tourné, Jos Berkers, Mariska van Keulen, Han de Jong, Malika Ennahachi (Uw Thuis), Salima Bouziki (Uw Thuis), Mikky Schmitz (Initiatiefnemer 10-stratenplan), Jeroen Blokland, Marco Redeman, Marcel Sangers.

Het verslag

Centraal staan de volgende vragen: hoe maken we slimmere verbindingen? Hoe krijgen we betrokken mensen mee? Waar komen de middelen vandaan? Mikky Schmitz beantwoordt in haar presentatie ter inleiding al veel van deze vragen met haar verhaal over haar initiatief met [Het Tien Stratenplan](#). Zij flyerde in elke straat ten behoeve van het leggen van de contacten. Direct bij mensen aanbellen is net zo belangrijk. Uit haar verslag blijkt dat Mikky onder meer verbonden is aan het Nationaal Ouderenfonds en dat haar groep in haar wijk veel contacten heeft met onder meer sponsors, zoals Barbara Uitvaart, Brothers garage, de Jumbo zelfbediening (organiseert het kerstdiner waarvoor de bewoners zelf koken). Ze onderhoudt ook contacten met het Transwijk Koor. Zij werkt samen met Doenja, onderhoudt contacten met mensen uit Transwijk, met het Oranje Comité voor het vieren van echt oud Hollandse feesten. Haar groep organiseert jaarlijks een feest voor ouderen in de Jaarbeurs, reisjes op maat in het kader van Groei en Bloei, stelde een activiteitengids samen, organiseert zwemactiviteiten voor ouderen samen met het Nationaal Ouderenfonds. De groep onderhoudt ook contacten met het Buurteam.

Het leggen van contacten met ouderen

Uit de informatie blijkt ook dat volhardendheid in het leggen van contacten heel belangrijk is. Sommige ouderen doen hun deur niet eens open bij het eerste aanbellen. Niet opgeven is dan van het allergrootste belang. Van belang is ook de contacten te leggen samen met mensen die ouderen al persoonlijk kennen. De drempel is voor veel ouderen heel hoog. De groep van Mikky Schmitz heeft per straat nu een contactpersoon gericht op de organisatie van activiteiten, de straatcoördinator. Alle activiteiten vinden plaats op vrijwillige basis. Mond tot mond reclame werkt goed in de benadering van de ouderen.

De bespreking

Uit de bespreking blijkt dat het voor de opbouw van Het Tien Stratenplan heel goed is om te weten welke initiatieven waar in de wijk al bestaan. Het leggen van contacten met initiatiefnemers in de wijk bij aanvang van de opzet van het tienstratenplan is van grote waarde voor het welslagen. In de uitwisseling van informatie blijkt dat het goed is om gedurende het proces van opbouw te leren van wat goed en van wat niet goed gaat. Het is van functionele waarde daaraan expliciet aandacht te schenken gedurende het proces. Ook is het goed om de samenwerking te zoeken met het Buurthuis in de wijk.

In de uitwisseling blijkt ook dat in dit kader gesproken wordt over grote whatsapp groepen ten behoeve van de communicatie. Ook is sprake van een Ouderensoos.

In de uitwisseling komen enkele voetangels en klemmen ter sprake aan de hand van onder meer de bespreking van het project [Wederzijds](#) in Noordoost. Centraal staat daarin de vraag wat jij voor je burens kunt doen en wat jouw burens voor jou kunnen doen. Het kan dan gaan om het doen van klusjes. Maar vaak blijkt ook dat het samen drinken van een kop koffie al veel kan losmaken. In dat persoonlijk contact zijn mensen in staat zich in te leven in de behoefte aan hulp en kunnen zij wederzijds inschatten wat zij voor de ander kunnen betekenen. Die vraag wat jij voor anderen kan doen en wat anderen voor jou kunnen doen is op zich al vaak lastig te beantwoorden. Het project is erop gericht betrokkenen in staat te stellen zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Opvallend is dat in de praktijk is gebleken ervoor te moeten waken dat initiatiefnemers niet in elkaars vaarwater terecht komen. Naast de aanpak van praktische zaken, besteedt dit initiatief ook aandacht aan de bestrijding van eenzaamheid.

In de uitwisseling van informatie vernemen de deelnemers aan deze groep informatie over het project [de Oude Vossen](#). Dat is een project waarbij de deelnemers hun bijdragen op basis van een uurtarief in mindering kunnen brengen op de huur. Het project spaart de inzet van ambtenaren uit en dit project leidt ook tot een besparing in de zorg. Als het nodig is, koopt de stichting zorg in. In dit verband komt ook de term Maatschappelijk Vastgoed voorbij. Deelnemers kiezen via dit project ervoor bij elkaar te wonen.

Uit de ervaring van de coördinator blijkt dat voor de bespreking van complexe kwesties het lastig is het overleg te beperken tot één ambtenaar.

Bij dit initiatief in Amsterdam zijn ongeveer 600 mensen betrokken met een gemiddelde leeftijd uit een samenstelling van mensen van 50 – 82 jaar. In de bespreking brengt één van de deelnemers aan deze themagroep in dat ook met een wederdienst in natura te betalen is. De deelnemers in dit project krijgen betaald voor alle activiteiten

Impressieverslag expertmeeting zorgverslimming van de commissie Mens & Samenleving d.d. 2 november 2015

voor een ander. Het is de bedoeling dat de deelnemers levensbestendig wonen, dus niet meer hoeven te verhuizen.

Aan de orde werd gesteld het probleem dat oudere mensen steeds minder kunnen doen. Het is in ieder geval in elk project erop gericht het mogelijk te maken zo lang mogelijk thuis te blijven wonen om te voorkomen dat mensen vereenzamen.

In de verdere bespreking komt een initiatief in de wijk Lombok van Malika Ennahachi (Uw Thuis) aan de orde gericht op ouderen met (beginnende) dementie voor kleinschalig wonen met zorg. Het gaat om een Multicultureel project. De organisatie heeft een businesscase gemaakt. De initiatiefnemers blijken behoefte te hebben aan een pand dat geschikt is voor de bewoning door een groep van 8 mensen. Zij geloven niet dat zij uiteindelijk hun initiatief kunnen waarmaken wanneer zij eerst zich gaan richten op bijvoorbeeld dagbesteding. Die suggestie werd gedaan: te beginnen bij wat op dit moment mogelijk is.

Uit de verdere bespreking hiervan wordt duidelijk dat in deze themagroep het besef leeft dat de gemeente in staat is om het leggen van contacten te faciliteren. Wanneer initiatiefnemers te maken krijgen met de huizenmarkt, lopen ze tegen structuren op die de voortgang lijken te verhinderen. Zelfs het verwerven van het gebouw van een voormalige basisschool bleek niet tot de mogelijkheden te behoren. Gesteld werd dat het in dat geval van belang is om eerst de doelen te verwezenlijken die op het moment van het initiatief te verwezenlijken zijn. Vanuit deze groep wordt nadrukkelijk een beroep gedaan op de gemeente vooral met initiatiefnemers mee te denken, ook als het gaat om het nagaan van wat wél tot de mogelijkheden behoort.

Alles moet bespreekbaar zijn als het gaat om initiatieven op dit terrein. Vanuit de gemeente wordt de initiatiefnemers geadviseerd vooral op zoek te gaan naar investeerder. Uit de themagroep wordt duidelijk dat in de begeleiding door de gemeente geen fenomenen “van het kastje naar de muur” aan de orde mogen zijn. Ook wordt de suggestie gedaan na te gaan bij grote spelers in de markt van de zorg waarin zij bezig zijn en op welke manier daarbij is aan te sluiten. De gemeente wordt opgeroepen initiatiefnemers te helpen met het aangaan van verbindingen en vooral met initiatiefnemers in gesprek te blijven. Het bij elkaar brengen van werelden is van het grootste belang. Gezegd wordt: “plaats geen onderwerpen buiten de orde”. In dit verband passeert ook de [Social Impact Factory](#) de revue. Sociale ondernemers kunnen daar vanuit ondersteuning krijgen in het ondernemen.

Kleine sociale ondernemers kunnen bijvoorbeeld allianties aangaan met grote spelers in de markt. In dit verband noemt een deelnemer de term “maatschappelijk vastgoed”.

Nadrukkelijk wordt geadviseerd klein te beginnen, eerlijk te zijn over obstakels, indien nodig de verbinding aan te gaan met grote traditionele organisaties, buiten de eigen hokjes te blijven denken, het gesprek te blijven voeren, de ambassadeurs binnen de gemeente die in mogelijkheden denken te blijven opzoeken, de vraag te beantwoorden of de businesscase perspectief biedt of niet, of het project winst oplevert voor alle partijen, de financiële potjes op te blijven zoeken, je vooral te blijven inzetten als initiatiefnemer, zeker bij tegenslag.

Benadrukt wordt in de uitwisseling van informatie dat een goed initiatief niet bij het geld begint. Een goed initiatief begint bij de inhoud. Ga vervolgens na wat de betrokkenen elkaar te bieden hebben.

Thematafel Slimmer aan de slag met jeugd!

Voorzitter: Marlene de Regt

Verslag: Floris Valkenburg/Marlene de Regt

Centraal staan de volgende vragen:

Hoe maak je slimme verbindingen?

Hoe krijg je de betrokken mensen mee?

Waar komen de middelen vandaan?

De inleiding wordt verzorgd door Aagje aan de Stegge en Henriette Toersche van Kindcentrum Reinaerde. Zij zochten in afgelopen periode samenwerking met partners voor de een specifieke groep jeugdigen die zwaardere en intensievere zorg nodig heeft. Het betreft jongeren waarvan een aanzienlijk percentage niet naar school gaat, veelal is er sprake van criminaliteit en verblijven zij soms in de gevangenis, en veelal is er sprake van een laag IQ.

In het onderhavige project is het doel om deze groep toch passend onderwijs en behandeling te geven en te voorkomen dat ze afglijden. Het project vraagt om een intensieve samenwerking met onderwijs en het buurtteam. Voor Reinaerde betekent dit dat vanuit de instelling een meer lokale gerichtheid nodig is, terwijl een grote instelling als Reinaerde zich in het verleden veel meer landelijk oriënteerde. Dat is een uitdaging, maar ook erg leuk om mee aan de slag te gaan.

In een dergelijk project, dat vanuit in verschillende domeinen (zorg, onderwijs) vorm krijgt, loop je aan tegen de verschillende wet- en regelgeving waar de afzonderlijke partners mee te maken hebben. Zo zijn er verschillende vormen van financiering (lump sum, per client etc) en dat maakt de samenwerking in en bekostiging van een gezamenlijk traject niet altijd makkelijk. Er ontstaat zelfs risico op nieuwe schotten.

De tafel praat verder over het leggen van verbindingen in het sociale domein. Centraal staat de cliënt en vanuit dat perspectief moet een ieder die actief is rond het betreffende kind aan tafel komen. Het buurtteam is steeds vaker de spil en kan ook overzicht houden en coördineren. Uitgangspunt is dat de regie bij client(kind) en het systeem (veelal gezin) ligt. Vaak moet ingezet worden op de versterking van deze rol – regie heb je niet door dit af te spreken, maar betreft ook vaardigheden die geleerd kunnen worden. Ouders trainen, soms is daar geen budget voor – omdat het budget alleen direct aan het kind mag worden besteed en niet aan omgeving. Aandacht voor diversiteit en cultuur is onmisbaar. Verbindingen leggen vraagt om vertrouwen. Vertrouwen creëer je door je te laten zien, elkaar opzoeken en wijk ingaan. Laagdrempelig zichtbaar voor (potentiele) cliënten, en er zijn op belangrijke 'vindplaatsen'. Open staan voor elkaar. Investeren in elkaar als professionals om elkaar echt te leren kennen waardoor lijnen korter zijn.

Privacy wordt soms obstakel gezien bij samenwerking. Privacy-issues komen door de decentralisaties weer duidelijker aan de orden en zijn nog niet allemaal uitgewerkt. Nieuwe samenwerkingspartners hebben soms andere ideeën over privacy en uitwisseling. Op het thema privacy moet nog veel ontwikkeld worden tussen de verschillende domeinen en spelers. Privacy issues spelen zeker bij zorgmijders. Zij geven geen toestemming dat professionals met elkaar spreken. Uitgangspunt is dat alles samen met ouders en kind moet worden besproken – dan vermijd je dat je zelf informatie moet gaan uitwisselen.

Grote instellingen werken met verschillende gemeenten die allen verschillende werkwijze hebben en oa een eigen manier van verantwoorden. Dat werkt niet mee als het gaat over slimme verbindingen leggen. Slimme verbindingen kun je ook leggen met behulp van moderne technieken. Zo kun je verbindingen levend houden door digitaal contact te houden (bv whatsapp of initiatieven-site).

Er wordt verder gepraat over hoe je de betrokken mensen mee krijgt. Gemeenten kunnen in de lokale setting bijdragen aan het leggen van verbindingen en bv ontmoetingen tussen initiatiefnemers faciliteren. Ook kennis beschikbaar stellen en uitwisselen kan een belangrijke rol voor gemeente zijn. In inkoop kan de gemeente ook voorwaarden stellen over de samenwerking die zij van de aanbieder verwacht.

Het samenwerken zorgt voor verhogen van de administratieve lasten. Dat is jammer en onwenselijk. Gemeente, maar ook veld, moet slim omgaan met de "papieren die nodig zijn" om de samenwerking te regelen en 'vast te leggen'.

Gemeente lijkt nu nog teveel op alleen opdrachtgever van boven en moet meer gesprekspartner worden. Er bestaat een reflex om beleid te maken, terwijl er soms gewoon pragmatisch meedenken over uitvoering volstaat. De gemeente moet ook ruimte geven, zodat er zelf ontdekt kan worden hoe de samenwerking tussen verschillende partners kan worden vormgegeven. Hoeft zich niet altijd ermee te bemoeien. Er is geen one-size-fits-all-in samenwerking, want per project, per wijk en per doelgroep zijn hele andere vormen en voorwaarden denkbaar.

De verbindingen tussen grote en kleine aanbieders/initiatiefnemers wordt als lastig ervaren. Het is vaak al lastig contact te leggen met de juiste mensen in een instelling. Kleine initiatieven ervaren een grote afstand. Gemeente zou het systeem toegankelijk moeten houden voor de nieuwe aanbieders en initiatieven – en dus niet alles dichtregelen en alle gelden al uitgeven.

Voor het thema jeugd geldt dat er goed tussen de domeinen moet worden samengewerkt en dat de gemeente daar een rol in heeft / moet pakken. Vooral de samenwerking tussen zorg en onderwijs kan veel beter, om juist over deze domeinen heen initiatieven te stimuleren.

Thematafel Slimmer aan de slag met werk!

Voorzitter: Marloes Metaal

Verslag: Marloes Metaal

Aanwezig: Wilhelmiën Looymans, Zorgwacht, Marieke van der Steen, MnV, gemeente Utrecht, Evelien Roos, Abrona, Lot Thijs, Sociaal Makelaar bij Vooruit, Dineke Ruitenber, Doenja Dienstverlening, Marie-Jose Meulenbelt, Karakter Kunst&Co, Hanny Jansen, W&I gemeente Utrecht, Eduard Ravenhorst, Zorgverslimming, Petra Mastwijk, Buurtteam Overvecht De Gagel, Chris Bergmans, Lister, Marloes Metaal, raadslid.

Tips, struikelpunten en actiepunten

1. Hoe maak je slimme verbindingen?

- Ken het veld, weet welke partijen allemaal 'aangesloten' zijn bij cliënten met wie je iets wilt ondernemen.

Impressieverslag expertmeeting zorgverslimming van de commissie Mens & Samenleving d.d. 2 november 2015

- Het is belangrijk om een ideeënuitswisseling te hebben met andere organisaties, om kennis en kracht te delen of juist te bundelen.
- Er zijn allerlei bijeenkomsten waar je die aansluiting kunt vinden bij andere initiatiefnemers en organisaties: benut die.
- In Utrecht is de Social Impact Factory een platform waar op het gebied van werk veel mogelijkheden zijn. Daar lopen bijvoorbeeld projecten om de social return on investment te realiseren.
- Als gemeentelijke regelgeving bijv omtrent de sociale prestatie veralgemeniseerd zou worden, zou je veel flexibeler kunnen werken. Nu blijf je de tegenstelling tussen een algemene voorziening en een maatwerkvoorziening houden.
- In de hele gemeentelijke organisatie moet de notie van een 'lerende omgeving' doorgedrongen zijn: open staan voor nieuwe oplossingen.
- Niet de neiging willen hebben om alles op te lossen; oplossingen op microniveau zijn ook goed.
- Wees als stad aanspreekbaar voor ministeries die willen experimenteren; met een betrouwbare coalitie van samenwerkingspartners die experimenten kunnen en willen uitvoeren. Bijvoorbeeld een arrangement tijdens de beginfase van de decentralisatie met een tijdelijke regeling tussen overheid, burgers en zorginstellingen.
- Benut de mogelijkheden die het samenwerkingsverband 'Agenda Stad' geeft: hier zijn ook ministeries aan verbonden en dat kan experimenteeruimte bieden.
- Sociaal Makelaars hebben per wijk (iig sommige) een 'sociale kaart', waarop staat welke initiatieven er zijn. Dit zou ook voor werkgerelateerde initiatieven gemaakt kunnen worden.
- Lobby richting Rijk:
  - no risk polis voor werkgevers als flex-instrument
  - meer flexibiliteit bij UWV zodat je maatwerk kunt leveren
  - instroom in doelgroepenregister tbv garantiebanen loopt niet soepel

2. Hoe krijg je de goede mensen mee?

- ambassadeurs binnen beslissende organisaties (bijv gemeenten) kunnen vliegwiel zijn om plannen uitgevoerd te krijgen.

3. Waar komen de middelen vandaan?

- Middelen kunnen ook liggen in een tegenprestatie van een ontvangende partij. Bijvoorbeeld een lovende recensie, of het vermelden van sponsoring.
- Er zijn zeker in de zorg veel (Europese) fondsen die niet benut worden
- Een ondernemingsrisico kun je over meerdere partijen verdelen
- Er zit een vrije ruimte in de aanbestedingsregels waardoor je een bepaald percentage uit de aanbesteding kan halen. Dat kun je dan lokaal aan initiatieven uitbesteden.

Plenaire bespreking van de uitkomst van de groepen

Na de pauze zijn de wethouders Everhardt en Jongerius aanwezig.

Anne-Marijke Podt licht toe in deze plenaire bespreking te zullen nagaan wat per vraag in de verschillende groepen is gebeurd. De voorzitters van de themagroepen geven horizontaal hun korte samenvatting (maximaal 2 minuten) en plenair is op die samenvatting te reageren. Mogelijk zijn dan kruislinge verbanden te zien.

Hoe maak je slimme verbindingen?

Aan de slag met Werk

Marloes Metaal (gemeenteraad) ging met haar groep in op de slimme verbindingen rondom werk en zorg.

Daarover is gezegd dat slimme verbindingen te zien zijn vanuit de werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Die verbindingen zijn ook te zien vanuit het perspectief van de ondernemers die banen scheppen en mensen kansen geven. En slimme verbindingen zijn te zien vanuit het perspectief van de overheid als het gaat om het nemen van maatregelen en regelgeving.

Enkele zaken kwamen regelmatig terug. Wanneer mensen met elkaar in gesprek raken, blijkt vaak dat heel veel mogelijk is. Daarbij gaat het ook om regelgeving waarvan aanvankelijk gedacht werd dat er niet aan te tornen viel, zoals werken met behoud van uitkering. Wanneer mensen elkaar gaan kennen, valt er een mouw aan te passen. Daarbij kwam het werken met ambassadeurs in netwerken nadrukkelijk aan de orde. In dit verband noemt mevrouw Metaal ook de Social Impact Factory van werkgevers die zich verbonden hebben aan een bepaalde tool. Bovendien bestaan er allerlei momenten waarop betrokkenen met elkaar in gesprek kunnen gaan, zoals stadspodia. Het opdoen van contacten helpt al veel.

Vanuit de werkzoekenden is na te gaan wat al mogelijk is. En dat licht is het mogelijk na te gaan of de werkzoekenden een stapje verder te helpen zijn, of het mogelijk is verbindingen te leggen tussen wat iemand al doet en

Impressieverslag expertmeeting zorgverslimming van de commissie Mens & Samenleving d.d. 2 november 2015

kan. Soms is het niet anders dan mogelijk om kleine stapjes te maken. In dit verband noemt mevrouw Metaal ook [de Lobby-Agenda](#) vanuit het Rijk die op wijkniveau geregeld moet worden.

Gesproken is over de mogelijkheid dat de stad experimenteerruimte ruimte krijgt van het Rijk, gesproken is over toeleiding vanuit het UWV, en over het flexibeler maken van de vermindering van risico voor werkgevers. Veel aandacht is besteed aan het belang van elkaar leren kennen en te gaan samenwerken.

Aan de slag met Ouderen

Judith Tielen (gemeenteraad) brengt in dat in haar groep het besef leeft dat niet op iedere vraag een antwoord is te geven. Van deze slimmere denkvormen is het juist de charme dat het allemaal gaat om mensen en om wijken en dat het kan gaan over alles. Het is niet mogelijk om één idee uit te rollen over de hele stad. Verslimming moet komen vanuit de verschillen tussen mensen.

De verbindingen die gelegd worden, worden gelegd vanuit zoals mensen nu eenmaal verbindingen leggen en onderhouden. Dat betekent dat mensen bij elkaar aanbellen, dat zij met elkaar spreken over zaken die hen bezighouden.

Van belang is niet te eigenwijs te zijn. Er gebeurt al ontzettend veel in de stad. Voorkomen moet worden dat mensen opnieuw het wiel gaan uitvinden. Van belang is aan te sluiten op zaken die er al zijn. Ook in dat opzicht zijn verbindingen te leggen. Dat betekent dat betrokkenen elkaar daarin de ruimte geven.

Whatsapp groepen kwamen in haar themagroep ter sprake. Ook is er voor gewaarschuwd niet in hokjes te gaan denken. Gelukkig kwamen de MBO-leerlingen om de hoek kijken bij de ouderen. Benadrukt is niet in hokjes te blijven denken en zo ook tot verbindingen te komen.

In de praktijk is alles moeilijker dan in theorie lijkt. Judith Tielen schept veel geloof in de energie die zij vanmiddag heeft ervaren van de aanwezige professionals/initiatiefnemers.

Aan de slag met de Jeugd

Marlene de Regt (gemeenteraad) viel het op dat op het terrein van jeugd iedereen in ontwikkeling is en aan het leren. Dat geldt niet alleen voor de aanbieders van zorg en ondersteuning, ook de rol van de gemeente is veranderd door de decentralisatie van de jeugdhulp. Dat moet allemaal zijn vorm krijgen. Steeds speelt dan de vraag een rol hoe de samenwerking goed kan worden vormgegeven.

Samenwerken begint bij elkaar kennen, en daarin kan nog veel geïnvesteerd worden. En tip vanuit de tafel is dat belangrijke partners bij elkaar op hun werk zouden moeten gaan kijken. Als je het perspectief van de andere partner beter kent, door letterlijk vanuit zijn werkplek te kijken, dan krijgt de samenwerking soms een vlucht. Bij jeugd worden ook een aantal uitdagingen gezien als het gaat om het stadium van doorontwikkeling. In dat verband zijn zaken die te maken hebben met privacy genoemd. De vraag staat centraal hoe daarmee om te gaan in de samenwerking en of daarvoor allerlei nieuwe werkprocessen en afspraken nodig zijn. Het is dan aan de professionals om te bepalen hoe ver zij in de samenwerking willen gaan en in hoeverre zij gezamenlijk tot creatieve oplossingen willen komen bij privacy-issues.

Anne-Marijke Podt vraagt of er mensen zijn die willen ingaan op het maken van slimme verbindingen.

Neely Smid (sociaal makelaar Wijk & Co) sluit zich aan bij de inbreng van Judith Tielen. Zij sprak over de verschillen per wijk. Verbindingen gaan nu vooral over een groep of een netwerk dat zorg verleent. Wijk & Co denkt momenteel na over de verbindingen in haar wijk. Mensen zijn daar over het algemeen minder daadkrachtig, of kunnen minder goed optreden als trekker. Zij vraagt zich af hoe de verbinding is te maken tussen bijvoorbeeld Noordoost en Overvecht of hoe een groep uit de nieuwbouw in Overvecht te betrekken is bij een groep die relatief meer zorg nodig heeft. Daar liggen voor haar nog veel vragen. Zij brengt dit in.

Anne-Marijke Podt nodigt mensen met ideeën uit straks na afloop contact op te nemen met Neely voor uitwisseling van ideeën.

Petra Hoogstraten ([Altijd Iemand in de Buurt](#)) volgde met veel belangstelling de discussie en de gesprekken over allerlei initiatieven uit de buurt in de stad en in Leidsche Rijn en Vleuten De Meern. Het gaat hier om initiatieven op vrijwillige basis en buurtbewoners die elkaar opzoeken en elkaar helpen. Daarin wordt de verbinding gezocht. Haar organisatie signaleert in de markt behoefte van kinderen, dan wel van de mantelzorgers aan ondersteuning in hun dagelijkse beslommeringen of in hun dagelijks reilen en zeilen in de zorg om hun ouders. Die ouders wonen steeds vaker alleen thuis. De kinderen zijn druk met hun werk, hebben hun eigen gezin, hebben sociale verplichtingen, et cetera. Altijd Iemand in de Buurt is een dienstverlening die betaald is door particulieren en niet gesubsidieerd vanuit de gemeente, vanuit een andere overheid of vanuit een zorginstelling. Dat is anders dan wat zij tot nu toe heeft gehoord in deze expertmeeting.

Zij zoekt de verbinding tussen waar partijen elkaar kunnen helpen. Zij is ervan overtuigd dat in de markt mensen voor deze diensten willen betalen en de kinderen die het fijn vinden dat wanneer iemand even een kijkje neemt bij een dementerende oudere. Die verbinding zoekt zij.

Marco Redeman vindt dit een goede. Het gaat niet om alleen vrijwilligerswerk. Het zou niet juist zijn wanneer gezegd zou worden dat de participatiesamenleving alleen bestaat uit vrijwilligers. Wanneer de overheid wil dat burgers hun rol gaan nemen, dat burgers bijna professionele diensten gaan leveren, zullen alle betrokkenen naar andere vormen moeten zoeken die niet altijd enkel vrijwillig zijn. Daarbij houdt hij in ogenschouw dat sommige mensen dit (niet) kunnen betalen. Het is van belang dat daarvoor aandacht bestaat binnen de wijk.

Anne-Marijke Podt ziet hiermee weer een aandachtspunt voor na afloop van de expertmeeting. Zij vervolgt de bespreking met in te gaan op de volgende vraag.

Hoe krijg je de betrokken mensen mee?

Werk

Marloes Metaal (gemeenteraad) brengt in dat haar groep de overtuiging heerst dat mensen mee te krijgen zijn op enthousiasme. De wil moet er zijn om elkaar te ontmoeten. Daarbij is gedacht aan ondernemers, stichtingen, het aanvragen van (gedeelde) subsidies, aan het aanboren van (Europese) fondsen, en aan het leveren van tegenprestaties aan sponsors. Van belang is dat ondernemingen voor zichzelf een perspectief zien om hun bijdrage te leveren.

Ouderen

Judith Tielen (gemeenteraad) brengt in dat in haar groep de vraag is gesteld bij welke activiteiten de betrokken partijen zijn, welke coöperaties betrokken zijn? Dat is ingewikkeld, zeker wanneer echt grote organisaties in vaarwater verkeren waar kleine initiatieven in terecht kunnen komen. Bij grote organisaties wordt dan gedacht aan de gemeente, of de woningbouwcorporaties, of grote zorginstellingen. Veel initiatiefnemers ervaren in contacten met dergelijke organisaties veel ingewikkeldheid.

De vraag hoe deze organisaties mee te krijgen, is beantwoord met vooral in gesprek te blijven, eerlijk te blijven, en te blijven zoeken naar die ene persoon in de organisatie die net als de initiatiefnemer de energie voelt om het doel te bereiken. Die kan dan als ambassadeur optreden.

Jeugd

Marlene de Regt (gemeenteraad) deelt mee dat in haar groep de vraag aan de orde kwam hoe de samenwerking te faciliteren. Wanneer het dan om verschillende domeinen gaat, zoals bij jeugd, zorg en onderwijs, komen initiatiefnemers in die domeinen elkaar van nature niet zo gemakkelijk tegen. Dan zou een ambtenaar daarin een vliegwiel functie kunnen vervullen. Ook de verbinding tussen groot en klein kwam in haar groep naar boven: dat er hele kleine initiatieven bestaan en hele grote instellingen zijn met nieuwe initiatieven in de markt. Een hele grote afstand wordt daartussen ervaren, en initiatiefnemers kunnen soms moeizaam verbindingen leggen. Dan zijn bijeenkomsten zoals deze expertmeeting belangrijk. Het blijft altijd hoe dan ook om mensenwerk gaan. Mensen moeten elkaar kunnen treffen.

Marco Redeman merkt op dat het hem in de afgelopen anderhalf jaar opviel dat heel veel mensen rondlopen met goede ideeën. Wanneer hij dan mensen vraagt wat zij willen doen of wat zij hieraan willen doen, bijna iedereen een antwoord heeft op een idee. Wanneer hij dan de vraag stelt "zullen we het gaan doen" ziet hij mensen vaak eerst schrikken. Heel veel mensen durven uiteindelijk echt iets te doen. In de praktijk blijkt steeds dat mensen een zetje nodig hebben. In de samenleving en in de markt van de zorg zit zoveel creativiteit en zoveel niet gestarte initiatieven, dat slechts de vraag nog nodig is "heb je zin om mee te doen". Het maakt niet uit wie de uitnodiging doet, de buurman, de gemeente, de initiatiefnemer. Het zou bij wijze van spreken iemand op het station kunnen zijn.

Chris Bergmans (Lister) merkt op dat in zijn groep gesteld werd dat er al zoveel is. Vaak weten de mensen dat niet van elkaar. Het zou mooi zijn om ook daartussen nog verbinding te maken. Hij is het eens met wat Marco Redeman zegt.

Hij zat in de groep werk. Gesproken is over de Social Impact Factory. Daarnaast bestaat ([Onbeperkt Aan De Slag in Utrecht](#)), initiatieven die soms ook langs elkaar heen werken en die soms ook al direct de verbinding aangaan. Het komt veel voor dat mensen de initiatieven niet weten te vinden. Verbinden en elkaar opzoeken blijven goed in dit verband. Met nadruk is gesteld dat het goed is om alle initiatieven die nu al bestaan, goed op een rij te krijgen. Bovendien is bevestigd dat er al heel veel betrokkenheid bestaat. Desgevraagd spreekt hij zijn vermoeden uit over dat weinig mensen het overzicht hebben van alle initiatieven.

Reilif Bonse (Sociaal makelaar, Wijk & Co) denkt - desgevraagd - inderdaad dat de sociaal makelaar een rol heeft om de initiatieven in de wijk in kaart te brengen. Het probleem is dan vervolgens hoe dat op één platform te brengen en kenbaar te maken in de wijk. Hij houdt zich aanbevolen voor suggesties.

Wethouder Jongerius brengt in dat de gemeente Utrecht in dit verband een web site heeft in het licht van "Utrecht maken we samen": www.utrecht.nl/initiatief Daar worden steeds meer initiatieven gepubliceerd van iedereen, ofwel vanuit een enkeling, ofwel geïnitieerd vanuit instellingen met allerlei soorten van informatie. Op

Impressieverslag expertmeeting zorgverslimming van de commissie Mens & Samenleving d.d. 2 november 2015

die site staat ook informatie over op welke financiële middelen een beroep te doen is. De gemeente zet daar ook de middelen van fondsen op. Deze site breidt zich steeds verder uit.

Anne-Marijke Podt vraagt wat zij moet doen wanneer zij een initiatief heeft en zij op die kaart terecht wil komen. **Antoniek Vermeulen** antwoordt dat [dit op de website is vermeld](#).

Waar komen de middelen vandaan die hiervoor beschikbaar zijn?

Werk

Marloes Metaal (gemeenteraad) bevestigt dat kort is gesproken over de middelen. Subsidies kunnen dergelijke middelen zijn. Die zijn binnen het kader van de zorg lang niet altijd goed ontdekt door zorgaanbieders. Ook zijn er allerlei fondsen zowel op Europees als op landelijk niveau waar vanuit projecten te ondersteunen zijn. Ook is het mogelijk dat ondernemers middelen beschikbaar stellen. Die nemen dan een gedeeld ondernemersrisico waarbij de gemeente of de zorgaanbieder het risico spreidt.

Iemand bracht in dat Utrecht al een klein beetje gebruik maakt van de ruimte om vrij in te vullen bij aanbestedingen.

Ouderen

Judith Tielen (gemeenteraad) merkt op dat in haar groep het besef heerst dat middelen over veel meer gaat dan over harde euro's. Daarover is expliciet gesproken. Bij middelen gaat het ook om de inzet van mensen, om de wederkerigheid, om het maken van afspraken en ze nakomen. Sommige initiatieven regelen veel van die middelen zelf. In dit verband noemt zij de coöperatie Wederzijds in Noord Oost, en het tien stratenplan. Die initiatieven lopen zonder dat daarmee grote bedragen vanuit de algemene middelen gemoeid zijn.

Als het dan gaat het over algemene middelen, werd eigenlijk al een beetje gesteld dat die niet noodgedwongen van de gemeente, van een woningbouwcorporatie, of van een zoginstelling hoeven te komen. Het gaat dan vaak om specifieke vragen. Wanneer hiermee grote hoeveelheden middelen gemoeid zijn, gaat het vaak om vastgoed. Wanneer initiatiefnemers ruimte nodig hebben en het niet duidelijk is wie de ruimte kan betalen of ter beschikking kan stellen, wordt het een ingewikkeld verhaal. Dan is het handig om in gesprek te komen met in ieder geval de gemeente. Niet omdat de gemeente het dan financieel gaat faciliteren, maar wel omdat gemeenten verbindingen kunnen leggen of mensen in die zin op gang kunnen helpen om terecht te komen bij de juiste investeerders, coöperaties of bij wat dan ook. Ook daar is weer niet één antwoord op.

Jeugd

Marlene de Regt (gemeenteraad) deelt mee dat hierover aan de jeugdtafel kort gesproken is, en vooral specifieke de relatie tussen de domeinen Onderwijs en Zorg genoemd is. Er is grote behoefte om betere verbindingen te leggen tussen deze domeinen om overstijgende initiatieven een kans te geven. Deze domeinen kennen verschillende financieringsvormen, die niet uitnodigen tot financiering over schotten heen.

Die financiering is een apart traject en een zoektocht op zich,

Wethouder Jongerius deelt in dit verband mee dat vorige week een presentatie is gehouden van [de Nieuwe Helden](#). Daarbij ging het om een groep van zes initiatiefnemers, uitgekozen met de [1% groep crowdfunding](#) hebben ontdekt. Die kregen binnen drie maanden het bedrag waarvoor ze dachten te kunnen starten. De gemeente heeft hier cofinanciering bij gezet. De betrokkenen willen dit verder uitbouwen.

Eduard Ravenhorst (betrokken bij de Zorgverslimming Leidsche Rijn/Vleuten De Meern) vindt de vraag interessant hoe op allerlei manieren middelen beschikbaar te krijgen. Het gaat hem om een Utrechts experiment rond zorg en welzijn waarin de vraag centraal staat hoe een lerende omgeving te maken. Hij noemt in dit verband de voor agendering op De Stad en [in de Citydeals](#). Utrecht positioneerde zich daar en vier ministeries werken daarin samen. Zij besteden aandacht aan de decentralisaties en de doordecentralisaties waardoor burgers gaan meedoen. Daarmee komen de euro, de economie, het welzijn en de zorg met elkaar in evenwicht. Wanneer betrokkenen hier en nu besluiten een coalitie te maken en zij als zodanig aanspreekbaar zullen zijn, is het mogelijk daarmee de omgevingsfactoren te creëren en alle betrokkenen oplossingen met elkaar gaan uitvinden zonder doorlopend tegen landelijk beleid aan te lopen, en dat het landelijk beleid zal meedoen in het ontwikkelen van wat Utrecht uitvindt. Hij stelt voor met alle aanwezige direct betrokkenen hier aanwezig een coalitie te vormen, gericht op de beantwoording van de vragen over de middelen. De stad deed de voorziet door het zorgthema te agenderen. Hij concludeert dat dit niets anders zal zijn dan een invuloefening. Utrecht staat namelijk al op de lijst van de Agenda Stad.

Anne-Marijke Podt doet Eduard de suggestie dit na afloop van deze expertmeeting aan te kaarten met de betrokkenen.

Derek de Beurs (Nivel) deelt mee onderzoek te hebben gedaan naar hoe gemeenten meer inzicht kunnen krijgen in [de kosten die zij gaan maken voor de jeugdzorg](#). Het NIVEL evalueerde voor de gemeente Enschede

Impressieverslag expertmeeting zorgverslimming van de commissie Mens & Samenleving d.d. 2 november 2015

en Gorichem de (kosten)effectiviteit van de inzet van een [jeugd-POH-GGZ](#). Dergelijk onderzoek kan gemeenten helpen de zorg rondom jeugd in te richten op basis van eerdere ervaringen.

Evaluatie, wat neem je mee?

Marloes Metaal (gemeenteraad) neemt het besef mee dat momenteel al heel veel bestaat en dat heel veel mensen enthousiast te maken zijn voor allerlei initiatieven. Zij beseft ook dat mensen zich vaak afvragen hoe mensen bij elkaar te krijgen, hoe de kennis te verwerven en hoe alles te organiseren. Van belang is dat de gemeente niet op de stoel moet gaan zitten van de regelaar. Van belang is wel dat de gemeente haar rol neemt als het gaat om de vraag of burgers het nodige nog kunnen overzien.

Erwin Derks (gemeenteraad) sluit zich aan bij de opmerking van Marloes dat het steeds weer moeite kost om het overzicht te krijgen en dat alle betrokkenen daaraan moeten blijven werken. Tegelijkertijd valt het hem op hoeveel initiatief al is genomen. Misschien krijgen alle betrokkenen wel de behoefte alle gegevens in overzicht te brengen. Daarnaast is het dan van belang dat zij de energie stoppen in het elkaar leren kennen zoals vandaag in deze expertmeeting.

Zoals Marco aangaf, merkt hij op dat heel veel potentieel bestaat. Dat potentieel blijkt te bestaan wanneer mensen direct gevraagd wordt of ze willen meedoen. Veel mensen reageren niet op een informatieavond in de buurt maar doen wel graag mee wanneer iemand die vraag stelt.

Marlene de Regt (gemeenteraad) vond de middag in het teken staan van de lerende omgeving. Op het gebied van de jeugd is nog veel winst te halen in nieuwe verbindingen na de decentralisatie. Misschien is aardig om aan te geven dat ook raadsleden lerend zijn. De raad wil goed zicht houden op de ontwikkelingen. Veel eisen stellen aan het vastleggen van allerlei zaken in het veld, in bv protocollen of afvinklijstjes zijn onwenselijk door het ontstaan van meer bureaucratie. Zij roept alle betrokkenen op geen zaken te verzinnen waarvan de uitvoering last gaat krijgen zonder dat duidelijk is hoe wat is vastgelegd gaat bijdragen aan het resultaat. Wanneer het werkveld opmerkt, dat er zaken onnodig moeten worden vastgelegd in de verantwoording vraagt zij de aanwezigen niet te aarzelen de bestuurlijk verantwoordelijken aan hun jasje te trekken.

Judith Tielen (gemeenteraad) vond de bijeenkomst enorm inspirerend. Zij werkte met haar collega's al een tijd hier naar toe en ervoer die tijd als heel spannend. Zij hoorde veel wat zij nog niet wist. Zij hoopt te blijven leren van wat in de praktijk gebeurt.

Zij beaamt dat het prettig is om overzicht te krijgen. Maar zodra dat overzicht wordt gegeven, ontstaat de neiging daarop te sturen. Dat moet haars inziens de gemeente niet willen. Zij gelooft ook dat hier en daar de gemeente zaken gemakkelijker kan maken voor initiatiefnemers. Zij waakt voor zaken moeilijker maken dan zij feitelijk zijn. Zij roept de initiatiefnemers op vooral door te gaan met waarmee ze zijn begonnen.

Anne-Marie Podt (gemeenteraad) werd heel erg gefascineerd door de rol van de ambassadeurs. Zij zag dat ook al bij andere initiatieven. Op de een of andere manier is er een match tussen een initiatief en een ambtenaar en gaat in dat geval iets gebeuren. Zij kan zich voorstellen dat het daarbij gaat om een persoonlijke klik.

Wethouder Jongerius merkt op dat dit aansluit bij de ambities die de gemeente heeft om veel meer dan tot nog toe initiatieven mogelijk te maken. Van belang is dat de beren op de weg verdwijnen en obstakels worden weggenomen. Van belang is dat zo snel mogelijk duidelijk wordt welke zaken geen functie hebben. De gemeente moet daar dan vanaf. Van belang is wel dat wat in de praktijk gebeurt wel in evenwicht blijft met eerder genomen besluiten door het gemeentebestuur.

Hoe meer initiatieven in de stad het stadsbestuur kan stimuleren, hoe meer het stadsbestuur die initiatieven zou moeten faciliteren.

Zij adviseert de betrokkenen de zorg voor mensen zo klein mogelijk te maken zodat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Vanuit ontmoetingen ontstaat van alles. Dat is ook het geval in wijken en buurten. Dat geldt ook in Buurtteams die veel meer uitgaan van de hen toegekende taken, in plaats van wat zij gezamenlijk blijken te kunnen ondernemen. In de praktijk van hun werk, werken de uitgangspunten die vandaag aan bod zijn gekomen goed. Zij adviseert alle betrokkenen in de zorg de betrokkenheid te organiseren.

Wethouder Everhardt kreeg bij de themagroep Jeugd veel inspiratie om nieuwe verbindingen te maken vooral als het gaat om de vraag hoe het voor elkaar te krijgen dat de onderwijswereld en de Wet Langdurige Zorg voor het kind de goede dingen gaan doen zodat de betrokken instanties meefinancieren in de mooie dingen in de stad. Voor die opgave staat de stad. Die neemt hij zelf mee.

Ten tweede was hij op bezoek bij Werk & Inkomen. Hij hoopt dat Werk & Inkomen en Jeugd dichterbij elkaar gekomen zijn. Mocht dat niet het geval zijn, vraagt hij de betrokkenen in het werkveld hem daarop aan te spre-

Griffie Gemeenteraad Utrecht
Secretariaat raadscommissie Mens & Samenleving

Impressieverslag expertmeeting zorgverslimming van de commissie Mens & Samenleving d.d. 2 november 2015

ken. Hij vindt het belangrijk dat de gemeente de goede dingen doet in haar opdrachtgeverrol en in haar rol om te faciliteren. Hij vindt het fantastisch dat iedereen naar deze expertmeeting is gekomen.

Anne-Marijke Podt (gemeenteraad) stelt voor ook de e-mail adressen op te nemen op de lijst met adressen en die aan iedereen kenbaar te maken. Iedereen die dat wil, kan zijn/haar e-mail adres mailen naar de griffie. Zij rondt deze expertmeeting om 16.45 uur af nadat Marloes Metaal de sprekers heeft bedankt.